

Атаманчук Володимир Миколайович,
завідувач кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз ННІ
№2 НАВС

Примак Анна Віталіївна,
здобувач ступеня вищої освіти
«магістр» Національної академії
внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПАКУВАННЯ ПРОБ ПІДОЗРЛИХ РЕЧОВИН ПРИ НАДСИЛАННІ ЇХ НА ЕКСПЕРТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

За невеликим виключенням, точно визначити наркотик по зовнішньому вигляду, смаку, запаху або шляхом простого хімічного аналізу дуже важко. Більш того, потрібно роз'яснити працівникам правоохоронних органів, що вони не повинні навіть робити спроби визначити ці наркотики по запаху та смаку. Віднесення невідомої речовини до наркотиків можливо тільки шляхом лабораторного дослідження.

Зразки проб для дослідження відбираються з різних упаковок, які відрізняються будь – чим одна від одної (колір, подрібненість, вологість, запах тощо).

Вилучення проб сипучих чи в'язких матеріалів проводять методом конверта з верхнього, середнього та нижнього шарів. При вилученні проб рідин їх спочатку перемішують, потім відбирають в пляшки чи флакони. На дослідження відбирають здебільшого 10 – 20 г речовини.

При направленні об'єктів дослідження на експертизу, їх необхідно правильно упаковувати, оскільки дуже часто від цього залежить результат дослідження. Рідини, що направляють на аналіз, необхідно герметично закупорювати. Речовини рослинного походження повинні бути упаковані в паперові конверти (ні в якому разі не використовувати при упаковці свіжих рослинних об'єктів поліетиленову або пластикову тару: речовини в такій тарі можуть прогнати).

Тверду речовину поміщають в склянки та пластикові ємкості чи акуратно загортають у папір, таким чином, щоб речовина не висипалася. Вся упаковка повинна мати пояснювальні написи та печатку.

При пошуку наркотичних засобів треба звертати увагу на речовини, що є прекурсорами та реагентами для виготовлення наркотиків, наприклад, марганцевокислий калій, кристалічний йод, червоний фосфор, рідини з запахом органічних розчинників, речовини рослинного походження, рідини коричневого, жовтого і зеленого кольору з запахом сухофруктів чи оцту, грудки коричневого кольору, різноманітні лікарські препарати (наприклад ефедриновмісні препарати Солутан, Сунореф, Бронхолітин, Теофедрін.). Крім того інтерес для дослідження представляють ватні тампони, бинти з коричневими нашаровуваннями, шприци, що містять рідини, каструлі та

ємкості з нашаровуваннями тощо.

У випадку виявлення незаконних посівів снодійного маку чи рослин конопель у першу чергу проводяться відповідні слідчі дії, спрямовані на документування цього факту, зокрема, огляду місця події. При цьому фіксується загальний вигляд посіву, розміщення земельної ділянки відносно стійких орієнтирів, загальна кількість рослин на земельній ділянці та зовнішній вигляд відповідних рослин (із застосуванням фото – або відеозйомки). Всі дії щодо відбору зразків рослин (у тому числі загальна кількість рослин, що мають окремий корінь на земельній ділянці, кількість вилучених в якості зразків рослин, спосіб їх упаковки тощо) фіксуються в протоколі огляду.

Якщо виявлені рослини є одним різновидом рослин за зовнішнім виглядом, зразки останніх відбираються не менше як із п'яти місць посіву методом конверту (5 – 10 рослин відбирається з чотирьох протилежних сторін та з центру земельної ділянки). У випадку, коли на ділянці ростуть різні рослини, виявлений посів умовно розділяють на відносно однорідні (за зовнішнім виглядом рослин) земельні ділянки, подальший підрахунок кількості рослин та відбір зразків проводять окремо для кожної із виділених ділянок.

Під час проведення огляду в присутності понятих та інших процесуальних осіб проводиться відбір зразків рослин для їх подальшого експертного дослідження за спеціальним алгоритмом. Із кожного поля незаконного посіву (виращування) представлених одним фенотипом рослин канабісу чи маку снодійного проводять відбір проб зразків у кількості: від ста рослин для снодійного маку та від десяти рослин для конопель, вибраних випадково не біля кінця поля. Якщо такої кількості рослин не вистачає, то вилучають всю кількість матеріалу. Із відібраних у якості зразків рослин механічно відділяють (відрізають) верхні частини довжиною 30 – 60 см.

Перед відправленням проб до лабораторії бажано їх висушувати. Відділені верхні частини зразків рослин вміщують до упаковки, яка не перешкоджає їх подальшому висиханню, забезпечує збереження зазначених об'єктів і відсутність вільного доступу до них (наприклад, у картонні коробки або паперові мішки). До кожної упаковки прикріплюється бирка (оформлена під час огляду) з пояснювальним текстом про вміст, підписами понятих та учасників. Для упаковки не висушених (зелених) рослин використання поліетиленових пакетів, а також направлення на дослідження вилучених зразків рослин у не упакованому вигляді є недопустимим.

Упаковки з вилученими зразками рослин при направленні їх на експертне дослідження повинні забезпечувати збереження вміщених об'єктів та запобігати несанкціонованому доступу до них.

Список використаних джерел

1. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Про внесення

змін до Закону України від 15.02.1995р.// Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 10. – С. 89. - / <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/62/95>

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 “Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів” // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-п>.

3. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затверджено Наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1339 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>.

Атаманчук Володимир Миколайович,
завідувач кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз
навчально-наукового інституту № 2
НАВС, кандидат юридичних наук

Юсупов Володимир Васильович,
професор кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз
навчально-наукового інституту № 2
НАВС, доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АПАРАТ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ: РОЗВИТОК КАТЕГОРІЙ КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗНАННЯ

Сучасна українська мова переживає активні процеси, які впливають на природну мову і мову науки. Вважається, що природною мовою говорять в повсякденному житті і виражають свої думки. В той же час, природну мову не прийнято використовувати в наукових текстах. Причина – багатозначність термінів (полісемія), громіздкість деяких зворотів фразеологізмів, нечіткість синтаксичних і семантичних правил. Все це значною мірою перешкоджає використанню природної мови для наукових цілей і змушує шукати вихід в створенні мови науки, у тому числі і особливого формалізованого, розуміючи при цьому, що обидва вони створюються на базі природної мови і генетично з ним пов'язані. Мову науки інколи називають штучною, підкреслюючи тим самим його більш менш значна відмінність від звичної природної мови.

Науково-технічний прогрес, розвиток ринкових відносин в Україні покликали до життя не лише значну кількість нових понять і слів на їх